

TARVEKARTOITUS 2019

MONIKULTTUURINEN YHDISTYSKENTTÄ
JA SEN TARPEET

Pako^{Suomen} **aisapu**
Järjestöhautomo

JOHDANTO

Järjestöhautomo on toiminut osana Suomen Pakolaisapua monikulttuurisen ja vaikuttavan kansalaisyhteiskunnan tukena jo vuodesta 2005. Järjestöhautomo tarjoaa maksuttomia koulutus- ja neuvontapalveluita erityisesti etnisten vähemmistöjen järjestöille ja monikulttuurisille yhdistyksille. Työn tavoitteena on vahva ja vaikuttava kansalaisyhteiskunta, jossa kaikilla yhdistyksillä on hyvät toimintamahdollisuudet.

Vuonna 2019 Järjestöhautomo toteutti laajan selvityksen monikulttuurikentällä toimivista järjestöistä. Sen tavoitteena oli kartoittaa, millaisia yhdistyksiä kentällä toimii ja millaisia tarpeita niillä on. Kokonaisuudessaan kartoitus tarjoaa kattavan tietopaketin monikulttuurisen yhdistyskentän tilanteesta ja tuo kuuluviin Järjestöhautomon kohderyhmän äänen. Tarvekartoitus on ollut tärkeä osa Järjestöhautomon toiminnan uudistusta ja sitä on hyödynnetty kattavasti ydinpalveluiden muotoilussa.

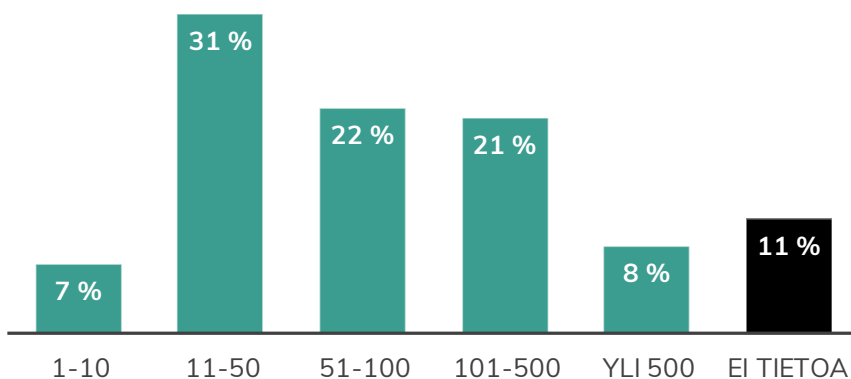
Selvitykseen osallistui 300 järjestöä, joista 276 haastateltiin puhelimitse ja 24 vastasi kyselyyn itsenäisesti verkossa. Yhdistykset valittiin haastatteluun asiakasrekisterin sekä Järjestöhautomon aiemmin toteuttaman yhdistyskartoituksen perusteella. Haastattelut tavoittivat yhdistystoimijoita laajasti ympäri Suomea, joten selvitys on perustellusti valtakunnallinen. Haastattelulomake koostui pääasiassa monivalintakysymyksistä, mutta yhdistystoimijat sanoittivat ajatuksiaan vapaasti myös muutamien avoimen kysymyksen kautta.

Tarvekartoituksen tulokset esitellään haastattelulomakkeen kysymysten järjestyksessä. Selvitys avaa aluksi yhdistysten toimintaa, rahoitus- ja yhteistyötilannetta sekä suurimpia avuntarpeita. Lopuksi raportti esittelee yhteenvedon. Prosenttiluvut on laskettu suhteessa kokonaisvastaajamäärään (n=300). Avoimet kentät on analysoitu aineistolähtöisesti: vastaukset on käyty läpi yksitellen ja kategorisoitu niistä nousevien teemojen perusteella. Turkoosi väri kuvastaa kyselylomakkeessa valmiiksi olleita vaihtoehtoja, punertava väri avoimista kentistä nousseita vastauksia ja musta väri vastauksia, jotka eivät vastaa kysymykseen.

YHDISTYSTEN PERUSTIEDOT

Selvitykseen osallistuneista yhdistyksistä 89 %:lla oli aktiivista toimintaa. Järjestöjen yleisin kotipaikka oli Helsinki, jossa sijaitsi 41 % yhdistyksistä. Pääkaupunkiseudulla yhdistyksiä sijaitsee yhteensä 53 %. Myös Tampere, Turku ja Jyväskylä ovat yhdistysten yleisiä kotipaikkakuntia. Selvitykseen osallistuneista yhdistyksistä yhteensä 75 % keskittyy näille paikkakunnille ja pääkaupunkiseudulle. Muuten yhdistykset hajautuvat laajalti ympäri Suomea.

Yhdistysten jäsenmäärät

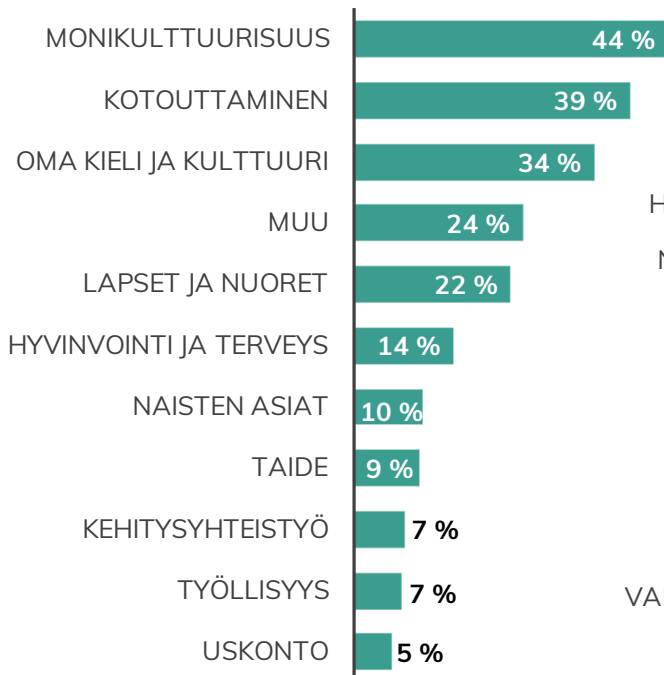

Selvitykseen osallistuneista yhdistyksistä 60 % on pieniä, alle sadan jäsenen järjestöjä. Toisaalta on hyvä huomioida, ettei jäsenmäärä välttämättä kerro toiminnan mittakaavasta. Osa yhdistyksistä piti jäsenmäärän tarkoituksellisesti pienenä hallinnollisista syistä. Jäsenmäärältään pieniin yhdistyksiin kuuluvat myös erilaiset liitot, joiden jäseniä ovat muut järjestöt.

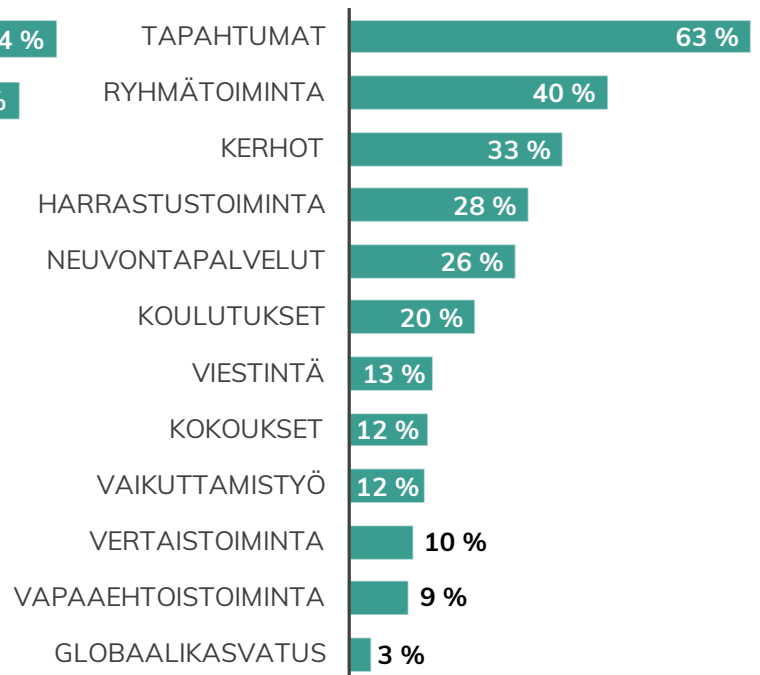

YHDISTYSTEN TOIMINTA

Toimintakenttä

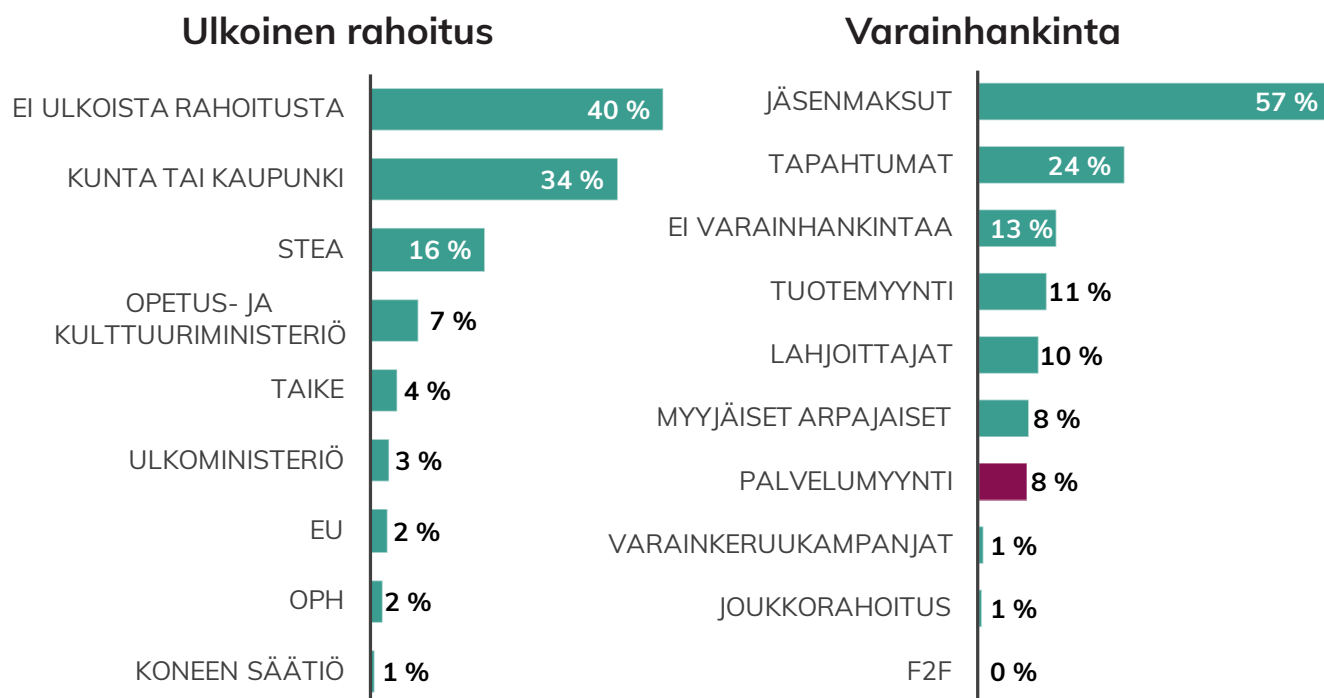
Toimintatavat

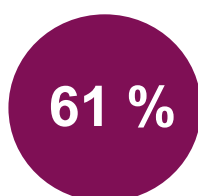
Selvitykseen osallistuvat järjestöt ovat merkittäviä monikulttuurisen kansalaisyhteiskunnan rakentajia, kotouttamisen toteuttajia sekä erilaisten kulttuurien ylläpitäjiä. Tapahtumiin sekä harrastus- ja ryhmätoimintaan painottuvat toimintamuodot kertovat käytännönläheisestä työstä, joka koskettaa ihmisiä heidän päivittäisessä elämässään. Yhdistysten toiminnassa vapaaehtoisilla ja aktiivijäsenillä on erittäin tärkeä rooli. Vastaajista 53 % kertoi, että aktiivijäsenet ja vapaaehtoiset ideoivat ja toteuttavat yhdistyksen päivittäistä toimintaa.

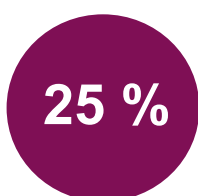
RAHOITUS JA SEN HAASTEET

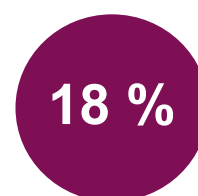
Selkeästi suurin osa selvitykseen osallistuneista yhdistyksistä ei saa lainkaan ulkopuolista rahoitusta. Tärkeimpiä rahoittajia yhdistyksille ovat kaupungit ja kunnat. STEA (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus) nousee merkittävimmäksi yksittäiseksi rahoittajaksi. On kuitenkin hyvä huomioida, että kaupunkien ja kuntien myöntämät avustukset ovat huomattavasti pienempiä kuin STEA:n tarjoamat suuret hankerahat.

61 %
järjestötoimijoista kohtaa haasteita rahoituksen kanssa

25 %
järjestötoimijoista toivoo apua rahoitushakemusten kirjoittamiseen

18 %
järjestötoimijoista toivoo lisää tietoa rahoituskanavista

Rahoituksen kanssa koetut haasteet liittyvät vahvasti avustusten hakemiseen sekä järjestömaailman jatkuvuuden puutteeseen, mutta todellisuudessa rahoitushaasteet heijastavat kaikenlaisia talouteen liittyviä resurssiongelmia. Taloustilannetta vaikeuttaa luultavasti myös oman varainkeruun vähäisyys. Suurin osa yhdistyksistä kerää varoja ainoastaan jäsenmaksujen avulla. Rahoituksen haasteet voivat myös piilottaa alle yhdistysten ongelmien juurisyyt - esimerkiksi puutteellisen dokumentaation, joka estää avustusten saamiseen.

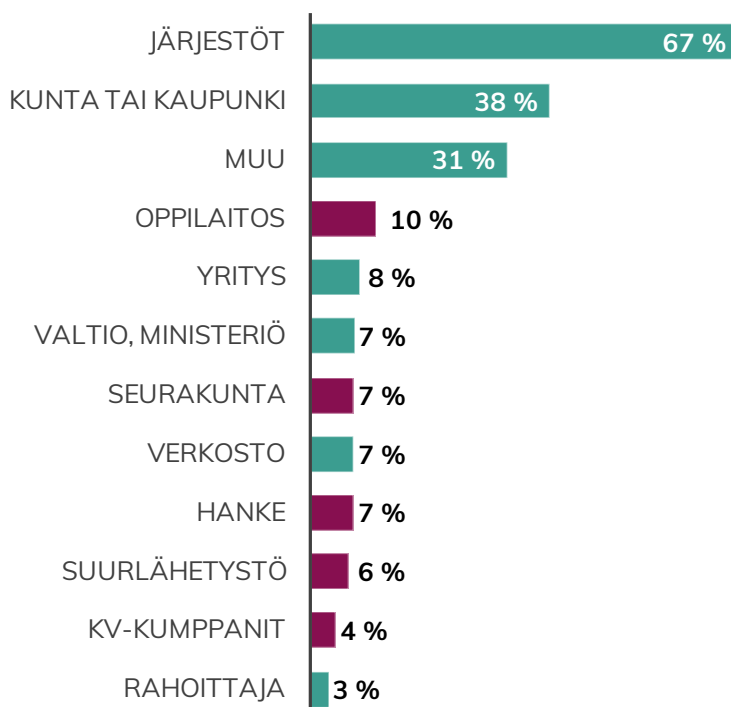
Yleisin ratkaisuehdotus rahoitusongelmiin oli apu hakemusten kirjoittamiseen. Ongelmat liittyivät yleisimmin suomen kieleen. Sekä kielioppi että kulttuuriset tekijät koettiin haastaviksi: erään vastaajan mukaan hakemuksista on vaikea saada suomalaisen ajatusmaailmaan sopivia. Rahoituksen haasteet korostuivat englanninkielisten vastaajien ryhmässä, jossa 80 % prosenttia koki haasteita rahoituksen kanssa ja 30 % toivoi apua hakemusten kirjoittamiseen.

JÄRJESTÖT JA YHTEISTYÖ

Järjestöjen ylivoimaisesti yleisimpiä yhteistyötahoja ovat toiset yhdistykset. Myös kaupungit ja kunnat ovat yhdistyksille tärkeitä kumppaneita. Toisaalta yhdistysten verkostot ovat yllättävän monimuotoisia ja haastatteluista nousi esille useita uusia yhteistyötahoja.

Yhteistyökumppanit

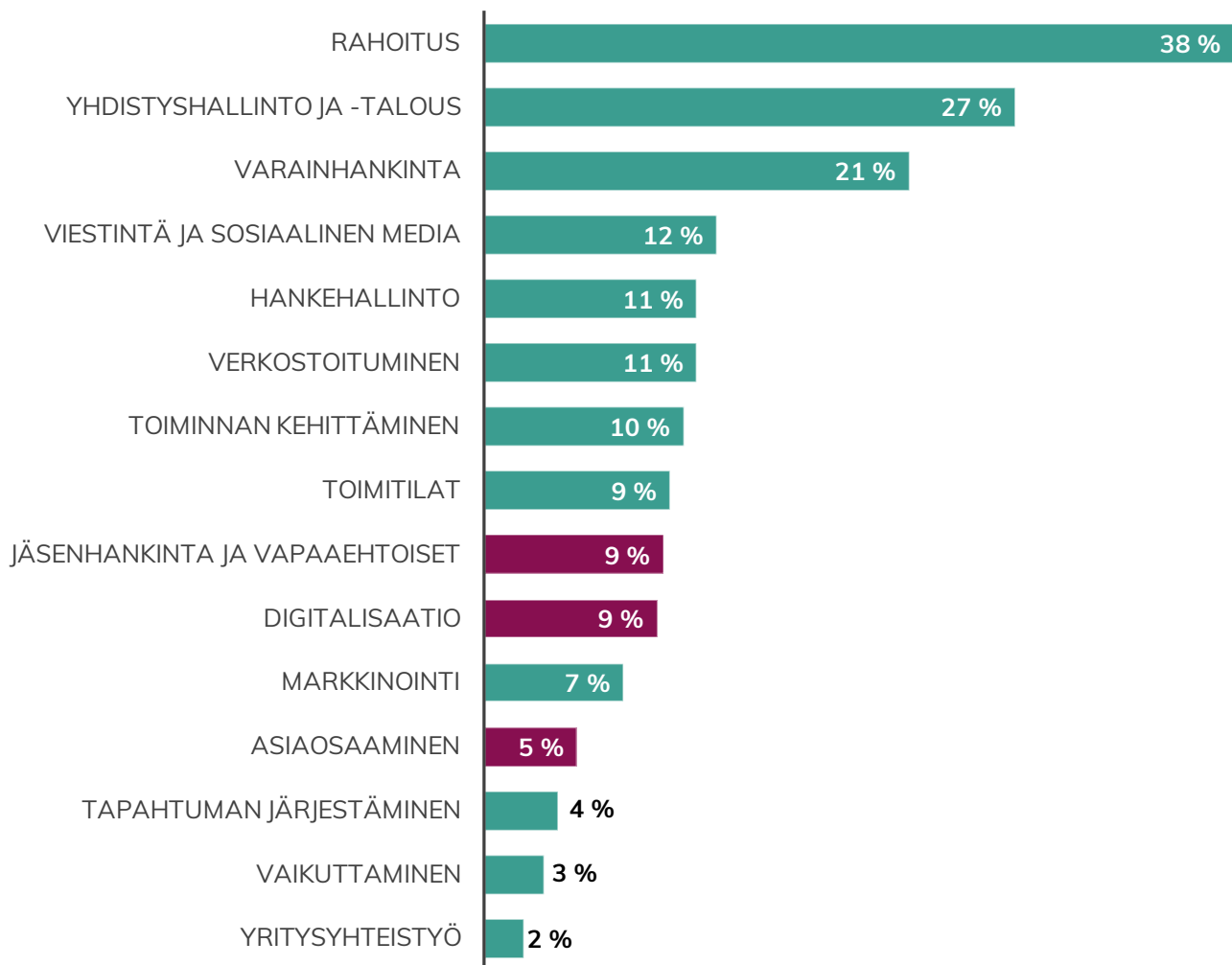
Yhdistysten yhteistyö on yleensä erittäin konkreettista: 52 % liittyi tapahtumiin ja 20 % toimitiloihin. Yhteistyömuodot kuvastavatkin yhdistysten päivittäistä työtä, jossa tapahtumat muodostavat tärkeän osan.

Yhteistyön haasteista kysyttäessä 55 % vastasi, ettei haasteita ole. Ainoastaan 20 % vastasi esimerkiksi yhdistysten kokoeron, erilaisten resurssien, kilpailun hankerahoista tai muiden asioiden aiheuttavan vaikeuksia.

Toisaalta 70 % yhdistyksistä ei osannut nimetä tulevaisuuden kumppaneita. Yhteistyö onkin usein lyhytjänteistä. Tietoa mahdollisista yhteistyökumppaneista ei välttämättä ole ja niiden kartoitus sekä yhteistyön toteuttaminen vaatisi lisää resursseja.

YHDISTYSTEN TARPEET

Yhdistysten selkeästi suurin avuntarve liittyy rahoitukseen. Toisaalta se saattaa korostua, koska rahoituksen haasteista kysyttiin haastattelun aikana jo aiemmin. Lisäksi yhdistyshallinto ja -talous nousivat yleisiksi haasteiksi. Yksittäisinä teemoina niissä korostuivat kirjanpito sekä yhdistyslainsäädäntö. Myös varainhankinta koettiin vaikeana. Varainkeruun painottuminen jäsenmaksuihin kuitenkin osoittaa, että tietotaidon puute, resurssit tai muut haasteet estävät monipuolisen varainhankinnan toteuttamisen.

Muut tarpeet ovat eri kokoluokassa kolmen kärkeä pitävän haasteen kanssa. Rahoitukseen, hallintoon ja varainkeruuseen liittyvät ongelmat voidaankin tulkita pullonkaulaksi, jonka taakse muut haasteet piiloutuvat. Yhdistyshallinnon vaikeuksia avaa tarkemmin kartoituksen dokumentaatiota kartoittava kysymys. Yhdistyksen säännöt olivat kunnossa 80 %:lla, edellisen vuoden toimintakertomus 76 %:lla, toimintasuunnitelma 75 %:lla, tilinpäätös 74 %:lla ja seuraavan vuoden talousarvio 71 %:lla. Pitkäjänteinen hallinnon ylläpitäminen koettiin työlääksi ja erityisesti kielteiset rahoituspäätökset laskivat motivaatiota pitää dokumentaatiota kunnossa.

Yhdistyksiltä kartoitettiin myös heidän toivomiaan palvelumuotoja. Vastaajista 49 % toivoi koulutuksia ja 18 % henkilökohtaista neuvontaa. Muut toivotut palvelumuodot - webinaarit, tukimateriaalit, infot, ideointi, verkostot ja mentorointi - olivat koulutuksiin ja henkilökohtaiseen neuvontaan verrattuna marginaalisia. Niitä toivoi ainoastaan alle 6 % yhdistyksistä. Toisaalta 34 % ei osannut vastata kysymykseen, mikä osaltaan kertoo, etteivät yhdistystoiminnan tukimuodot ole kaikille järjestöille tuttuja.

YHTEENVETO

Selvityksen perusteella tyypillinen monikulttuurikentän yhdistys on pieni, vapaaehtoisvoimin toimiva järjestö, joka järjestää tapahtumia ja muuta ryhmätoimintaa jäsenilleen. Yhdistys painii talousongelmien kanssa, mutta onnistuu pitämään toimintaa yllä innokkaiden aktiivien avulla. Yhteistyötä yhdistys tekee muiden samanhenkisten järjestöjen kanssa, mutta suunnittelee toimintaa tapahtuma kerrallaan.

Suuria yleistyksiä on kuitenkin syytä välttää, koska yhdistykset ovat keskenään hyvin erilaisia. Monikulttuurikentällä toimii hankerahoituksen tuella myös useita ammattimaisia yhdistyksiä. Nämä järjestöt toteuttavat laajoja hankkeita ja toimivat esimerkiksi kaupunkien ja kuntien palveluntuottajina sekä asiantuntijarooleissa.

Selvitys nostaa esille myös järjestöille yhteisiä haasteita:

- 1) Yhdistysten toimintaa määrittää jatkuvuuden puute, joka juontaa juurensa rahoituksen kausimaisuuteen sekä henkilöiden suureen vaihtuvuuteen.
- 2) Jatkuvuuden puute saattaa johtaa tilanteeseen, jossa järjestöjen resurssit vaihtelevat mittavasti vuosien välillä. Vaihtelu koskee varallisuutta, toimitiloja ja tietotaitoa, mikä vaikeuttaa erityisesti suunnittelutyötä. Tämä näkyy esimerkiksi yhteistyön katkonaisuutena.
- 3) Puutteellinen kielitaito on monikulttuurikentälle ominainen haaste. Se vaikeuttaa järjestöjen tiedonhankintaa sekä erityisesti avustusten hakuprosesseja.

Järjestöt vahvistavat monikulttuurista kansalaisyhteiskuntaa lukuisin keinoin. Toiminnan erilaiset tasot ja muodot ovat rikkaus: järjestötyö näkyy yhteiskunnassa monipuolisesti. Järjestöhautomo pyrkii tukemaan jokaista yhdistystä parhaalla mahdollisella tavalla. Tarvekartoitusta on hyödynnetty koulutus- ja suunnittelussa, konsultaation kehityksessä sekä viestinnän uudistuksessa.

KIITOS!

Suurkiitokset kaikille 300 haastatteluun vastanneelle yhdistystoimijalle! Ilman aikaanne selvityksen toteuttaminen ei olisi ollut mahdollista. Tarvekartoitus auttaa Järjestöhautomoa palvelemaan yhdistyksiä tulevaisuudessa entistä paremmin. Toivottavasti selvityksestä on apua myös yhdistyksille sekä alan muille toimijoille.

Pako^{Suomen} **aisapu**
Järjestöhautomo